PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST petek 6. avgusta 1948 | Spedizione in abbon. postale Poštnina plačana v gotovini | Štev. 967

Dr. Joža Vilfan brani mirovno pogodbo pred Varnostnim svetom

Tržaško ljudstvo zahteva popolno uveljavitev mirovne pogodbe

Podrte nade

Predčerajšnjim je pričel Varnostni svet razpravljati o noti jugoslovanske vlade, ki obtožuje Anglijo in ZDA kršenja onih točk mirovne pogodbe z Italijo, ki se tičejo Tržaškega ozemlja, predvsem pa namena, da se Trst polagoma DE FACTO spremeni v italijansko provinco, za kar so prvi — in sicer zelo dalekosežni — koraki že storjeni.

Ne bomo se spuščali danes v analizo in v utemeljevanje jugoslovanskih argumentov, saj naše ljudstvo le predobro pozna in vsak dan čuti težo dejstev, ki jih navaja jugoslovanska nota. Hoteli bi le opozoriti na nekaj načelnih ugotovitev, ki so povezane z razpravo pred Varnostnim svetom.

Prvič moramo še enkrat poudariti, da je borba za spoštovanje mednarodnih obveznosti, ki se pri nas spreminja konkretno v borbo za spoštovanje določb mirovne popodbe z Italijo, del borbe vsega naprednega demokratičnega sveta za obnovitev miru, s tem pa tudi del splošne borbe resnične demokracije proti imperializmu.

Iz tega izhaja druga ugotovitev, da namreč že samo dejstvo, da je Jugoslavija sprožila to vprašanje pred najvišjim mednarodnim forumom neizpodbitno določa njeno mesto v svetovnem demokratičnem taboru in dokazuje — poleg podonavske konference in drugih dogodkov — njeno demokratično dosledno zunanjo politiko.

Tretja ugotovitev pa je, da sta tako sovjetski kakor ukrajinski delegat odločno zagovarjala jugoslovansko stališče. Tega, konec koncev tako samoumevnega dejstva, ne bi na tem mestu niti poudarjali, ko ne bi bilo pri nas ljudi, ki so v svoji — namerni ali nenamerni — zaletelosti upali na kaj drugega.

Četrtič je treba poudariti, da pomenijo poskusi ameriškega in angleškega delegata speljati diskusijo na slepi tir z znano pravljico o dogajanjih na jugoslovanskem področju našega ozemlja, le očiten dokaz, da jim razen izjav o «spoštovanju» mirovne pogodbe manjkajo kakršni koli argumenti, s katerimi bi bilo mogoče izpodbijati jugoslovanske obtožbe. Poleg tega pa so napadi na Jugoslavijo — in po besedah ameriškega delegata imajo slediti še hujši — novo zgovorno znamenje, koliko je demokratična Jugoslavija trn v peti svetovnega imperializma.

Med «dokaznim materialom» zahodne diplomacije v njeni gonji proti Jugoslaviji, bo tudi spomenica tako imenovanega ISTRSKEGA CLN. Tej spomenici pa bodo služile v oporo nekatere številke lista «Il Lavoratore». Na ta način se pretijugoslovanska kampanja frakcionašev okoli Vidalija nujno spreminja v instrument naperjen proti obstoju in neodvisnosti Tržaškega ozemlja in to je hkrati peta, žalostna ugotovitev. Prav tako grenka pa je tudi naslednja upotovitev:

Medtem, ko se organ frakcionašev spreminja v orodje protiimperialističnega revizionizma, pa tukajšnje demokratično gibanje ni moglo — vo žalostni zaslugi istih frakcionašev nuditi stališču naprednih sil pred Varnostnim svetom — predvsem Sovjetske zveze z Ukrajino in Jugoslavije — nobene podpore zaradi slepomišenja s spomenico SIAU, ki se je prašila — in se morda še praši — po predalih. Glas naših demokratičnih množic, za katerih interese končno gre — to pot ni prišel pravočasno kot najbolj avtentična priča v pravdi za neodvisnost našega ozemlja.

Izgovori, da spomenica ne sme nositi podpisa tov. Babiča, češ «DA JE NEMOGOČE NA SESTANKU SIAU IGNORIRATI RESOLUCIJO INFORMBIROJA» pa so spričo gornjih ugotovitev popolnoma jalovi. Jalovost teh izgovorov pa postane še izrazitejša, ko prav dobro vemo, da v Beogradu na podonavski konferenci šefa sovjetske delegacije Višinskega prav nič ne ovira, da ne bi podpiral protiimperialističnih Beblerjevih zahtev jugoslovanske vlade. Prav tako se tudi v Lake Successu v Varnostnem svetu sovjetska delegata Malik in Manuilski prav nič ne obotavljata odločno braniti in podpirati jugoslovansko noto, ki jo je Varnostnemu svetu predložil Vilfan.

Pozivi na odpošiljanje brzojavk — sedaj ob 12 uri — pričajo le o tem, da se je nekomu podrla «internacionalistična» nada, da bo morda Sovjetska zveza le podprla njegove revizionistične težnje. Medtem pa je že na poti mapa istrskega CLN s številkami lista, ki bi rad bil glasilo tržaških demokratičnih množic...

Vojaška okupacijska uprava naj se v prvi vrsti naslanja na tiste sile, ki priznavajo Tržaško ozemlje kot mednarodno enoto in ki so pripravljene sodelovati za njegovo popolno uresničenje - Povezati je obe coni Tržaškega ozemlja v eno enoto - Postopati na enak način do Jugoslavije in Italije posebno v vprašanju zunanje trgovine

NEW YORK, 5. — Na včerajšnji seji Varnostnega sveta je jugoslovanski delegat imel govor v zvezi z noto, ki jo je bila jugoslovanska vlada 28. julija predložila Varnostnemu svetu, in ki se nanaša na vprašanje neodvisnosti in nedotakljivosti Tržaškega ozemlja.

Dr. Vilfan je omenil, da je bila jugoslovanska vlada že poslala Varnostnemu svetu svoje note od 1. in 5. novembra naslovljene ZDA in Veliki Britaniji. V dodatnem pismu na predsednika Varnostnega sveta je jugoslovanska vlada še posebno opozorila na dejstvo, da je prišlo do kršitev mirovne pogodbe z Italijo glede nekaterih določb stalnega statuta Svobodnega tržaškega ozemlja.

Jugoslovanska vlada je tudi obvestila Varnostni svet o noti, ki jo je 12. aprila t. l. poslala članom sveta in ki predstavlja najpodrobnejšo objasnitev stališča jugoslovanske vlade o vprašanju Svobodnega tržaškega ozemlja in o nevarnosti, ki ogroža neodvisnost in nedotakljivost tega ozemlja.

Jugoslovanska vlada, je poudaril dr. Vilfan, nima nobenega vzroka, da bi smatrala rešitev tržaškega vprašanja kot idealno. Jugoslovanska vlada smatra, da predstavlja ta rešitev važno žrtev za jugoslovanske narode, potem ko je jugoslovanska vlada odobrila to rešitev ter nekatere druge sklepe mirovne pogodbe z Italijo. Po podpisu te pogodbe je jugoslovanska vlada poudarila, da je to napravila, «ker si v tem trenutku jugoslovanski narodi ne želijo prevzeti odgovornosti, ki bi izhajala iz njihovega neprispevanja k graditvi miru med državami». Na mirovni konferenci v Parizu je jugoslovanska delegacija vedno opozarjala na zgodovinske, etniške, gospodarske in politične vzroke, ki govorijo v prid dejstva, da je Trst sestavni del jugoslovanskega ozemlja. Ta načela, ki jih je obrazložila jugoslovanska delegacija, niso mogla biti nikoli spodbita. Ob uveljavitvi načela internacionalizacije je jugoslovanska vlada poudarila, da je v interesu razvoja Trsta potrebno upoštevati tesno odvisnost tega mesta od njegovega zaledja, ki ga tvori jugoslovansko ozemlje.

S tem v zvezi je dr. Vilfan pripomnil, da je predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva Wellard Thorpe, ko je 24. marca t. l. obrazložil pred senatno komisijo program o kreditih za pomoč inozemstvu, izjavil, da je Jugoslavija normalno zaledje Trsta in da je tudi trgovina tega mesta z Jugoslavijo normalen pojav.

Politiko jugoslovanske vlade glede tržaškega vprašanja, je poudaril Vilfan, globoko vodi želja, da se naglo in popolnoma uveljavijo določbe glede Svobodnega tržaškega ozemlja in se s tem prispeva k nagli in popolni uveljavitvi mirovne pogodbe, ki je imela za namen zaključiti vojno proti Mussolinijevi Italiji.

Večina tržaškega prebivalstva je zavzela isto stališče. Prebivalstvo Svobodnega tržaškega ozemlja, je poudaril Vilfan, verjame v možnost, da se iz Svobodnega tržaškega ozemlja napravi točka, ki naj združuje obe državi ter tako odpravi vir sporov. Vendar pa se je v nekaterih krogih ZDA in Velike Britanije kaj kmalu po vojni pojavila težnja, da se pozabijo cilji protifašistične vojne in ta težnja se je lahko svobodno razvijala. Tako, je poudaril dr. Vilfan, je politika ameriške uprave od njenega nastanka v letu 1945 do uveljavitve mirovne pogodbe obstajala predvsem v tem, da je puščala ob strani in pozneje eliminirala države, ki so se borile proti fašizmu. Jasno je, da osnovna dolžnost zavezniške vojaške uprave, ki mora upravljati Svobodno tržaško ozemlje, dokler ne bo nastopil guverner, sloni na dejstvu, da obstaja Svobodno tržaško ozemlje kot mednarodna enota in da bi morala ta uprava s predhodnim priznanjem njegovega obstoja napraviti sledeče:

1. V prvi vrsti naslanjati se na tiste sile, ki priznavajo Svobodno tržaško ozemlje kot mednarodno enoto in ki so pripravljene sodelovati za njegovo popolno ustvaritev; 2. tesno povezati obe coni, to je angloameriško in jugoslovansko cono z namenom, da se izvede enotnost vsega ozemlja; 3. pospešiti v največji meri neodvisno gospodarsko delovanje; 4. potrditi z mednarodnega stališča neodvisnost Svobodnega tržaškega ozemlja; 5. postopati na enak način do narodov Jugoslavije in Italije ne glede na trajanje vojaške uprave na področju, v vseh vprašanjih in še posebno v vprašanjih, ki se nanašajo na zunanjo trgovino.

Politika angloameriške uprave v njeni coni, je nadaljeval dr. Vilfan, je v popolnem nasprotju z naravnim načelom, na podlagi katerega Svobodno tržaško ozemlje obstaja kot neodvisna mednarodna enota. Njena politika obstaja v tem:

1. Ta uprava pomaga iredentističnim organizacijam in težnjam in odklanja sodelovanje s tistimi, ki branijo spoštovanje mirovne pogodbe; 2. popolnoma je ločila obe coni in je odklonila ustanovitev skupnih organizmov; 3. omejuje gospodarsko delovanje področij pod pretvezo, da hoče preprečiti širjenje nalezljivih bolezni in incidentov, ter tako sili Trst na položaj parasita in v popolno odvisnost od ameriške pomoči; 4. sklenila je dogovore, ki se na podlagi mirovne pogodbe lahko sklenejo samo v imenu Svobodnega tržaškega ozemlja kot celote in ne v imenu samo ene cone, kakor je na primer vključitev Trsta v Marshallov načrt; 5. vedno je delala razlike v škodo Jugoslavije.

Glede zadnjih gospodarskih in finančnih dogovorov, ki jih je angloameriška vojaška uprava Svobodnega tržaškega ozemlja pred kratkim sklenila in ki jih jugoslovanska nota v podrobnostih analizira, je dr. Vilfan dejal: «Omenjeni dogovori bodo izrečno spremenili angloameriško cono Svobodnega tržaškega ozemlja, kar se tiče njene zunanje trgovine, v sestavni del Italije. Vsi italijanski trgovinski dogovori se avtomatično uveljavljajo tudi na Svobodnem tržaškem ozemlju, ki nima nobene možnosti sklepanja neodvisnih dogovorov z drugimi državami in še posebej z državami svojega zaledja. Iz tega sledi, da ne more gospodarstvo Svobodnega tržaškega ozemlja izvažati in uvažati drugače nego v okviru italijanskih trgovinskih dogovorov, in da stvarneje govorimo, samo v okviru deležev, ki jih je določilo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino v Rimu.

To avtomatično dokazuje, da vodi Italija tu bistveno gospodarsko dejavnost, zaradi česar izhaja, da je angloameriška cona Svobodnega tržaškega ozemlja postala z gospodarskega stališča prava provinca italijanske republike. Omenjeni dogovori hkrati popolnoma odpravljajo finančno neodvisnost angloameriške cone Svobodnega tržaškega ozemlja in povsem onemogočajo neodvisnost njenih financ ter uravnovešenja njene plačilne bilance z inozemstvom. Ti dogovori so mehanično povezali denarni obtok Svobodnega tržaškega ozemlja z italijanskim denarnim obtokom. Ti dogovori omogočajo kontrolo nad bilanco s strani rimske vlade in Trstu se odvzemajo vsi dohodki iz zunanje trgovine. Evo čemu je postalo Svobodno tržaško ozemlje tudi glede financ prava provinca italijanske republike.

Neoporočno je, je končno izjavil dr. Vilfan, da tak način postopanja ni v skladu z interesi neodvisnosti in nedotakljivosti Svobodnega tržaškega ozemlja, ki ga slovesno priznava mirovna pogodba, ki so jo podpisali vsi zavezniki vštevši ZDA in Veliko Britanijo, neodvisnost in nedotakljivost, ki jo mora jamčiti Varnostni svet OZN.

Hinavščina frakcionašev

= A comprova delle violazioni ai diritti umani e alle clausole del trattato di pace da parte della Jugoslavia nella Zona B del T.L.T., il C.L.N. dell'Istria ha inoltrato all'O.N.U. un'altra serie di documenti riferentisi ai mesi di giugno e luglio scorsi. Sono stati allegati ai documenti pure alcuni numeri dell'organo del Partito comunista del Territorio Libero di Trieste, «Il Lavoratore», nei quali si condanna il regime terroristico, antidemocratico, di coazioni economiche e morali vigente nella Zona istriana del T.L., amministrata fiduciariamente dalla Jugoslavia.

Objavljamo zgoraj povečano fotografijo besedila iz «LA VOCE LIBERA» (2. VIII. t. l.), vernega glasila istrskega CLN, besedila, ki smo ga v prevodu objavili že predvčerajšnjim in ga danes ob vesti, da se pred Varnostnim svetom razpravlja o kršitvah mirovne pogodbe z Italijo s strani tukajšnje VU, ponavljamo:

«V potrdilo kršitve človečanskih pravic in določb mirovne pogodbe s strani Jugoslavije v coni B STO-ja je poslal CLN za Istro Organaziciji združenih narodov novo serijo dokumentov, ki se nanašajo na mesece junij in julij t. l. K dokumentom so bile priložene tudi nekatere številke glasila Komunistične partije STO-ja «Il Lavoratore», v katerih se obsoja teroristični, protidemokratični režim in režim ekonomskega in moralnega pritiska, ki vlada v istrski coni STO-ja, ki jo upravlja zaupno Jugoslavija».

Zamislite si, Tržačani, kako bo izgledalo, da bosta sovjetskima delegatoma pri Varnostnem svetu Maliku in Manuilskemu ter jugoslovanskemu delegatu Vilfanu, ameriški in angleški delegat s pisanjem tukajšnjega Vidalijevega glasila dokazovala pravilnost angloameriško - francoskega predloga od 20. marca t. l. o priključitvi Trsta k Italiji. In te svoje sramote se voditelji Vidalijevih frakcionašev prav dobro zavedajo in jo hočejo v včerajšnji številki svojega glasila prikriti in «popraviti» z napisom čez vseh osem stolpcev: «MEŠČANI, BRANITE MIROVNO POGODBO!» in s pozivi našemu ljudstvu, naj v tem smislu pošilja brzojavke v Lake Success.

Pri tem pa so seveda popolnoma «pozabili», da so še pred tako rekoč nekaj urami v svojem pisanju trdili, da za njih problem mirovne pogodbe ne obstaja, in če obstaja... itd., ko pa so pisali prve dni o kršitvi mirovne pogodbe zaradi samo enojezičnih novih osebnih izkaznic, pa ta največja kršitev zanje ni bila kršitev, temveč le «preziranje», a vest o jugoslovanski protestni noti po njihovem pisanju sploh ni bila važna itd.

Sedaj pa so se nujno morali strezniti, ko so spričo odločnih zahtev vsega tržaškega delovnega ljudstva končno po izjavah Malika in Manuilskega spoznali, kam jih je ta njihova nova politična linija zapeljala. In «preziranje» je zopet postalo kršitev.

Mogoče bo tudi včerajšnja številka omenjenega glasila prišla v roke vsem trem delegatom, ki pred Varnostnim svetom branijo interese tržaškega demokratičnega prebivalstva. In ko jo bodo primerjali s pisanjem v številkah, ki jih je predložil CLN, bodo nujno prišli do edino logičnega zaključka, da se namreč takšna nečastna robota ne da krstiti drugače kot z besedo: HINAVŠČINA, ki nima druge svrhe kot preprečevanje uspešne borbe mednarodne demokratične fronte v najvišjem mednarodnem organizmu.

Vse to pa so hkrati prvi rezultati blatenja Jugoslavije.

Zato ponovno poudarjamo tudi ob tej priložnosti, da vsi tisti naši čitatelji, ki jih Vidalijevi frakcionaši hujskajo proti našemu dnevniku, češ da naj zahtevajo, da bi naš dnevnik spremenil svojo dosedanjo politično linijo v smislu Vidalijevega glasila — da vsi tisti prej kot pridejo s to zahtevo na dan, dobro prečitajo gornja dejstva in se nad njimi globoko zamislijo. Vsi pa naj se zavedajo, da «Primorski dnevnik» ne bo nikoli zlezel na tisto politično linijo, ki je Vidalijevo glasilo dovedla do tega, da danes služi istrskemu CLN-u pred Varnostnim svetom v podporo njegove zahteve o priključitvi Trsta k Italiji.

Končno naj si zapomnijo vsi, ki menijo, da so na liniji marksizma in leninizma, sledeče Leninove besede:

«Najmanjša podpora, ki jo daje proletariat katere koli nacije privilegijem «lastne» nacionalne buržoazije bo takoj zbudil nezaupanje v proletariatu druge nacije, bo očibil razredno solidarnost v nacionalnem (državnem) obsegu, ga bo razdvojil na veliko veselje buržoazije.» (Lenin, Zbrana dela, 560. Moskva 1946).

ZATO BOMO KAKOR DOSLEJ TUDI ODSLEJ NAPREJ VSO NAŠO BORBO OSREDOTOČILI PRAV V TEH DNEH V ODLOČNO ZAHTEVO PRED VSEM SVETOM V ZAHTEVO ZA SPOŠTOVANJE MIROVNE POGODBE IN JO TE DNI KONKRETNO VSAKODNEVNO VODILI Z ZAHTEVO DVOJEZIČNIH OSEBNIH IZKAZNIC, S PROTESTNIMI PISMI IN BRZOJAVKAMI NA OKUPACIJSKO VOJAŠKO UPRAVO IN NA VARNOSTNI SVET.

PREDVSEM PA Z RAZKRINKAVANJEM VSEH TISTIH «INTERNACIONALISTOV», KI BLATIJO NOVO JUGOSLAVIJO.

Zahtevamo dvojezične osebne izkaznice

Protest predstavnikov SIAU pri polkovniku Shinkle-ju

Predstavniki izvršilnega odbora SIAU za Tržaško ozemlje tov. Pogassi, Ferlan in Kukanja so bili sprejeti pri ravnatelju departmana za notranje zadeve pri vojaški upravi polk. Shinkle-ju, kateremu so predložili predloge SIAU glede vprašanja osebnih izkaznic.

Polkovnik, ki je pokazal, da razume njihovo stališče, je izjavil, da bo poslal protest višjim oblastem v odločitev, ki domneva, da bo hitra. Določil je novo sejo za soboto za nadaljevanje diskusije o problemih, ki se nanašajo na glavno vprašanje v tej stvari.

Predsedniku Varnostnega sveta OZN

G. Jakobu Maliku Lake Succes

Odbor Slovansko-italijanske antifašistične unije za okraj Opčine pri Trstu Vam v imenu svojih 6000 članov sporoča, da angloameriška vojaška uprava Tržaškega ozemlja stalno krši določbe mirovne pogodbe z Italijo, kakor je to točno označeno v zadnji noti vlade FLRJ Varnostnemu svetu OZN. Naprošamo Vas, da nas podprete v naši težki borbi proti imperializmu za spoštovanje mirovne pogodbe in štatuta Tržaškega ozemlja.

V zvezi s tem zahteva tukajšnji odbor SIAU, da Varnostni svet OZN čimprej pošlje svoje predstavnike na lice mesta, da ugotovijo kršitve mirovne pogodbe s strani angloameriške vojaške uprave.

Z zaupanjem v Vaše delo Vas pozdravljamo z največjim spoštovanjem.

SANGAJ — List «Takungpao» poroča, da so v zadnjem tečnu aretirali v Sangaju 123 oseb, med katerimi so učitelji, učenjaki, delavci in uradniki. Sodilo jih bo posebno sodišče pod obtožbo, da so delovali proti državi.

Tudi Trygve Lie je „komunist"

WASHINGTON, 5 — Friderik Smith, republikanski član predstavniške zbornice, je včeraj izjavil, da je glavni tajnik Organizacije združenih narodov Trygve Lie «pravi komunist», ter dostavil, da bi ga sovjetska delegacija ne podpirala, če ne bi bila «prepričana», da je res komunist.

Harry Winston, član političnega urada ameriške KP, je v pismeni izjavi, namenjeni časopisju, povedal, da se je število komunističnih krožkov dvignilo od 800 na 3 tisoč.

Solidarnost s Primorskim dnevnikom

Te dni smo prejeli sledeče prispevke za plačilo globe, na katero je vojaško sodišče obsodilo našega odgovornega urednika:

Lavrenčič Justa 50, Gombač Justa 50, Lavrenčič Josip 200, Spetič Maks 50, Cok Amalija 200, Pečar Antonija 50, Cok Milka 100, Pečar Pierina 50, Orel Ada 100, Glavina Pepka 50, Glavina Josipina 100, Čač Marija 200, Glavina Franc 50, Granduč Alojzij 100, Lavrenčič Franc 100, Cok Anton 500, Rojan: Riavez Giovanni 50, Rapotti Emilio 150, Rapotti Libera 50, Bonomini Orlando 50, Stokelj Zoro 50, Daneu Karla 150, Ižanc Marij 100, Tripani 100, Benčič Vinko 500, Ižanc Fani 100, Gec Alojzij 1000, Fonda 100, Ižanc Jože 200, Legiša Pavla 100, Susič Kristjan 500, Symbschon Ivana 50, Gudin Giuseppe 50, Gregorič Marija 300, Požar Marija 50, Zerjal Viktor 50, Lenardon 50, Pirjevec Kristina, Gorica 100, družina Kjuder Franc iz Lonjerja 600, Dora Martelanc, Sv. Ivan 500, Mužina Boris 1000, Doles Ivo 500, Guštin Karel - Bognar 250, Lukač Marija 500, N. N. 500, Svagelj Stanislav 500, Ižanc Olga 50, Toški Marija 200, Kofol Jerica 50, Skorklja: Kosič Andrej 100, Rudež Cilka 50, Orel Albina 100, Sčuka Avgust 200, Sčuka Vladimir in Ivan 200, Zerjal Anton 50, Rupnik Miroslav 100, Bagatelj Celestina 100, Nadižar Marija 100, Kovač Marija 100, Filipič Marija 500.

Novi uspehi grške demokratične vojske

ATENE, 5. — Radio «Svobodna Grčija» je danes sporočil, da so monarhistične čete v poslednjih bitkah na odseku Furke izgubile preko 300 mož, mrtvih in ranjenih. Tudi dve vladni letali sta bili zrušeni. V bitkah pred dvema dnevoma so monarhistične čete na odseku Golio izgubile preko 300 mož. V Epiru so enote demokratične vojske izvedle hud napad proti vladnim posadkam, ki so doslej izgubile preko 100 mož. V Makedoniji pa je topništvo demokratične vojske obstreljevalo Solun. Na Kalkidiškem polotoku so enote demokratične vojske zasedle kraj Neo Maditos.

Albansko notranje ministrstvo poroča, da so se 31. julija trije grški vladni vojaki javili albanskim obmejnim stražam na sektorju Leskovik.

Spremembe v madžarski vladi

BUDIMPEŠTA, 5. — Na predlog ministrskega predsednika je prišlo do nekaterih sprememb v madžarski vladi, in sicer je postal zunanji minister Laszlo Rajk, ki je bil prej notranji minister, medtem ko je Erik Molnar, prejšnji zunanji minister podal ostavko, nakar je bil imenovan za poslanika v Moskvi namesto Szeksuja. Generalni sekretar stranke madžarskih delavcev Kadar je postal notranji minister, glavni sekretar madžarskih sindikatov Hossa pa minister industrije. Novi ministri so danes že prisegli.

Stališče o Marshallovem načrtu so podonavske države že povedale

Jugoslovanski delegat Bebler predlaga, naj se za podlago bodočega dela konference vzame sovjetski osnutek konvencije - Govor ameriškega, ukrajinskega in bolgarskega delegata

BEOGRAD, 5. — Na donavski konferenci je jugoslovanska delegacija predložila predlog, naj se sestavi splošni odbor konference, da preuči vse osnutke konvencije, ki bodo predložene tajništvu. V tem odboru naj bodo zastopane vse delegacije držav, ki so udeležene na konferenci z glasovalno pravico.

Glede tega je voditelj jugoslovanske delegacije Bebler predlagal, naj se vzame za podlago za bodoče delo konference sovjetski osnutek, ker se je do sedaj načelno že 6 govornikov izrekloža ta osnutek. Predlagal je dalje, naj se vsi ostali osnutki smatrajo kot spremembni predlogi k sovjetskemu osnutku ter naj se pozove ameriška delegacija, da svoj osnutek znova predloži kot spremembni predlog k sovjetskemu osnutku.

Voditelj sovjetske delegacije Višinski je predlagal, naj jutri preučijo omenjena jugoslovanska predloga in izjavil, da se z njima strinja.

Ameriški delegat Cavendish Cannon je govoril o sovjetskem osnutku. Med tem ko sta se predstavnika Velike Britanije in Francije naslanjala na načelo «pridobljenih pravic», da bi s tem zagotovila svojima državama tiste privilegije, ki so jima bili zagotovljeni v prejšnjih konvencijah in zlasti oni iz l. 1921, ki jo te dve državi še vedno smatrata za veljavno, pa se ameriški delegat ni mogel poslužiti načela «pridobljenih pravic», kajti ZDA niso podpisale še nobene konvencije o Donavi. Zato je našel druga gesla. Prizadeval si je namreč, da bi opravičil težnje po vsiljevanju tuje volje podonavskim državam ter vmešavanje v njihove zadeve s tako imenovanim načelom «enakih možnosti», to je načelo, s pomočjo katerega imperialisti uporabljajo svojo finančno nadmoč, da ogrožajo neodvisnost malih in še malo razvitih držav. Zahteval je, naj bodo v ustanovah, katerih naloga bo preskrbeti, da bo plovba po Donavi pravično urejena, zastopane ne le podonavske države temveč tudi druge.

Ameriški predstavnik je še izjavil, da bo ameriška delegacija predložila svoj načrt za konvencijo.

Po govoru šefa ameriške delegacije je govoril šef francoske delegacije poslanik Thierry, ki je zanikal, da bi bila francoska delegacija zahtevala obnovo konvencije iz l. 1921, pač pa, — je dejal, — francoska delegacija želi, da ohrani omenjena konvencija vso svojo zakonito vrednost in svojo obvezno moč. Tudi Thierry se ni zmenil, da je sklepe konference štirih zunanjih ministrov v decembru 1946 podpisal tudi francoski delegat in da je že tedaj bilo določeno, kdo bo prisostvoval konferenci, in je danes predlagal, naj bi na konferenci sodelovale še Grčija, Italija in Belgija.

Zadnji je dopoldne govoril predstavnik madžarske delegacije Zoltan Szanto, ki je izjavil, da soglaša s sovjetskim načrtom konvencije. «Ta načrt namreč», je dejal Szanto, «v nasprotju z vsemi dosedanjimi konvencijami spoštuje in ščiti koristi podonavskih narodov, njih neodvisnost, njih enotnost in suverenost. Na podlagi načela enakosti državljanov, ladij in blaga vseh držav zagotavlja sovjetski načrt predvsem svobodno plovbo po Donavi, a hkrati spoštuje suverenost obrežnih držav, s tem da samo njim zagotavlja pravico udeležbe pri upravljanju Donave. Tako bo konec sramotnega in nevzdržnega položaja, ko so imperialistične sile mogle pod pretvezo, da upravljajo plovbo po Donavi, diktirati lastno voljo obrežnim podonavskim državam in so tako surovo kršile njih suverenost».

Na popoldanski seji je govoril voditelj ukrajinske delegacije, ki je poudaril, da je Ukrajina na upravljanju plovbe po Donavi živo zainteresirana kot podonavska država in kot obrežna država Črnega morja. Ukrajina je imela več stoletij gospodarske odnose s podonavskimi državami. Po priključitvi ukrajinskih ozemelj k sovjetski državi je interes ukrajinske republike na Donavi narastel. Sedaj teče meja sovjetske države 160 km ob Donavi.

Baranovski je nato kritiziral govor ameriškega delegata in med drugim dejal:

«Gospod Cannon je izjavil, da bi ZDA želele, da bi bila donavska konvencija nekah dodatek famoznemu Marshallovemu načrtu. Znano je, da je Marshallov načrt, na katerega se je skliceval ameriški delegat, samo program za gospodarsko ekspanzijo za politično in gospodarsko zasužnjenje Evrope s strani ZDA. Tu zastopane podonavske države so že povedale svoje stališče do Marshallovega načrta, ko so ga odklonile. Nedvomno bodo napravile isto glede osnutkov konvencije, ki bi bili na eden ali drug način povezani z Marshallovim načrtom».

Končno je Baranovski izjavil, da ukrajinska delegacija odobrava sovjetski osnutek konvencije.

Za njim je govoril bolgarski delegat Kamenov, ki je poudaril, da je bilo v preteklosti podonavsko vprašanje sredstvo imperialističnih držav za napad na neodvisnost podonavskih držav. Danes pa ni več tako, ker so na tej konferenci zbrani pravi predstavniki suverenih in svobodnih držav. Končno je izjavil, da odobrava sovjetski osnutek.

Jutri bosta govorila romunski in britanski delegat, nakar bo Višinski analiziral vse izjave o sovjetskem osnutku.

PRAGA - Na Češkoslovaškem se je začel mednarodni kongres Zveze židovskih študentov, ki naj bi okrepil vezi med židovskimi študenti vsega sveta in koordiniral njihovo delavnost na socialnem in kulturnem polju. Kongresa se udeležuje 150 delegatov, ki predstavljajo 50 tisoč židovskih študentov iz vsega sveta.

SZ vedno v prvi vrsti v borbi za mir in sodelovanje

Predstavniki zahodnih držav bodo zaprosili za nov razgovor z Molotovom - Komentarji francoskega in poljskega tiska

LONDON, 5. — V dobro obveščenih krogih izjavljajo, da je bil danes sporočen odgovor treh zahodnih držav na predloge generalisima Stalina pri zadnjem razgovoru v Moskvi.

Domneva se, da bodo predstavniki treh držav v prihodnjih 24 urah zaprosili za nov razgovor z Molotovom.

V angleškem zunanjem ministrstvu se ne daje nobenih pojasnil o današnjem razgovoru Bevina s francoskim in ameriškim poslanikom. Vendar pa se potrjuje, da so prejeli Stalinove predloge. Dva od teh se baje nanašata na denarno reformo v Nemčiji in na ustanovitev vlade v zapadni Nemčiji. Stalin je baje predložil tudi osnutek o nadzorstvu nad Porurjem.

Pariški list «Humanité» piše, da predstavlja razgovor med Stalinom in predstavniki treh zahodnih držav nov primer zvestobe Sovjetske zveze načelom miru in mednarodnega sodelovanja.

Razgovor potrjuje, če bi bilo to sploh še potrebno, pravilnost in odločnost sovjetske miroljubne politike; potrjuje, da je bila Sovjetska zveza vedno v prvi vrsti med borci za mir in je vedno delovala za razvoj sodelovanja na mednarodnem področju. To sodelovanje med velikimi državami je prvi pogoj za izboljšanje mednarodnih odnosov. In ravno v tem vidu so voditelji zavezniških držav položili v Teheranu, Potsdamu in Jalti temelje tega sodelovanja.

Telepress poroča, da so nasprotstva med ameriškim vojaškim poveljnikom gen. Clayem in francoskim poveljnikom Koenigom, ki so bila nastala med pogajanji za pospešenje ustvaritve ločene nemške države, sedaj dosegla višek. Dočim ni nova francoska vlada sprejela ostavke generala Koeniga, je včeraj ameriška vojaška uprava odklonila pomoč francoski vojaški upravi, da zviža obroke hrane v njeni coni na višino, na kakršni so v Biconiji. Enakost živilskih obrokov je bila namreč med prvimi pogoji za ustvaritev tricone.

Poljski tisk se obširno bavi z moskovskimi razgovori. «Życie Warszawy» ugotavlja veliko važnost teh razgovorov, ki so prvi znak pogajanj o nemškem vprašanju in o drugih evropskih vprašanjih. Predstavniki treh držav, nadaljuje list, so potrdili tezo Sovjetske zveze in ljudskih demokracij, da so enostranske rešitve nemogoče. Vendar pa izraža list dvome in se boji, da so zapadne države opustile prejšnjo politiko z edinim namenom, da prevarajo javnost.

Zakaj toliko strahu pred slovenskimi soobčani?

«Voce libera» je te dni prav milo zastokala Ljudje, Goričani, — poslušajte! Ne še z volitvami na dan, ker se naša volivna gospoda nahaja še na pošteno zasluženih počitnicah. Brez nje izgubimo občino, Gorica «italianissima» je v nevarnosti. Pustimo jih, da se pošteno oddahnejo in vrnejo oboroženi z novimi silami šovinizma, ker le tako bomo zmagali in bo Gorica rešena. Zato bomo občinske volitve odložili in ko bo vse pripravljeno in urejeno, tedaj bomo zatrobili na vse vetrove «Hej Goričani, volivci (in tudi ne Goričani) vrnite se, napočil je čas, da izvršite vašo dolžnost, glasujte za enotno nacionalno listo, da pokažemo svetu neoporečno italijanstvo Gorice.»

Slovenci se sprašujemo, kam plovete, soobčani italijanske narodnosti? Kaj in koga nameravate premagati s takšnimi bojevitimi pripravami in z vašo strupeno protislovensko kampanjo? Saj vas že samo vaše vpitje povsod naokrog najbolj izdaja, da niste sami v «italianissimi» in «santissimi» Gorici. Torej ste se le prepričali, da tvorijo goriška predmestja in tudi lep del mesta Slovenci! Toda vedite, da smo že zdavnaj prosili in zahtevali ter še vedno kličemo, naj se nam popravijo fašistične krivice in vrnejo stare samostojne slovenske občine. Še danes zahtevajo svoje samostojne uprave prebivalci v Standrežu in v Podgori z okolico. Čemu se tem zahtevam toliko upirate, istočasno pa stokate.

— ... «Costringere gli Italiani di Gorizia a misurarsi con gli Slavi in condizioni di inferiorità» — zakaj neki tako dramatizirati položaj, ko vas je vendar toliko in imate prav vse na vašo razpolago od platna do škarij?

Res je, da smo enotni in se ne bojimo nastopiti na volitvah. Da smo taki, smo ponosni. Toda le priznajmo, da moramo biti tudi vam hvaležni, ker ste nas izučili v neenaki kruti četrtstoletni borbi za naš goli obstoj. Vsaka šola nekaj stane. V tej pa smo končali zrelostni izpit.

Zdaj je že čas, da se streznite. Kakor nas je narava posadila v eden in isti vrt, ki se imenuje Gorica, tako moramo tudi ramo ob rami pravilno vrtnariti in gospodariti. Le tako bomo dosegli najboljše uspehe ki nam bodo v skupno korist. Kdor koli bo izbran na prihodnjih volitvah za vrtnarja, naj se zaveda, da je plevel (alias šovinizem) največji sovražnik rasti in ta ovira naravni razvoj poštenega sorastja in sožitja, ki je edini pogoj za mirno življenje in delovanje na tem tako preizkušenem kotičku zemlje.

Seja glavnega sveta SIAU za STO

V nedeljo 8. avgusta bo v prostorih SDU, v ul. Conti 11 seja glavnega sveta SIAU.

Zasedanje se bo pričelo ob 7 uri (cona B), ob 8 uri pa za cono A.

Dnevni red:
1. Politično poročilo predsedstva.
2. Sklicanje izrednega kongresa za 5. IX. 1948.
4. Slučajnosti.

Razposlali bomo osebna vabila.

Danes povratek pionirjev s počitniških kolonij v Srbiji

Pionirji s počitniških kolonij v Srbiji, točneje iz Brusa, Belanovca, Belega potoka in Vrnjačke Banje se bodo vrnili danes 6. t. m. z vlakom na glavno postajo ob 17.05. in ne kakor je bilo objavljeno v včerajšnji številki.

Pionirji z Občin in Nabrežine bodo izstopili na imenovanih postajah.

B. A. Heller: Ljudje, ki spreminjajo naravo rastlinstva

O velikih uspehih, ki so jih dosegli znameniti ruski življenjeslovci in praktični eksperimentatorji s spreminjanjem rastlinske narave, smo že marsikaj brali, zlasti Mičurin je pri nas že splošno znano ime. Pravkar pa je izšel v Poljudnoznanstveni knjižnici, *ki jo izdaja Slovenski knjižni zavod, v Ljubljani v slovenskem prevodu spis sovjetskega akademika prof.* B. A. Kellerja «Ljudje, ki spreminjajo naravo rastlinstva» *(52 strani, cena din. 13.—) in z njim smo dobili avtentičen prikaz teoretičnih in praktičnih uspehov Timirjazeva, Mičurina in Lisenka. Spis B. A. Kellerja je poljuden, vendar pa se od nekaterih poljudnih spisov o Mičurinu in drugih razločuje v tem, da ga je spisal strokovnjak, ki sam teoretično in praktično deluje na področjih aplicirane biologije, sloneče na razvojnem nauku. Posebno novo in mikavno je poglavje o stahanovcih v kmetijstvu in kolhoznikih — raziskovalcih, ki kaže, kako globoko med ljudstvo so prodrla znanstvena dognanja v ZSSR in kako uspešno tekmujejo tudi kolhozniki pri kvalitetnem zboljšanju sovjetskega kmetijstva. Brošuro akademika Kellerja bo s pridom prebral vsak naš človek, posebej še, kdor ima opraviti s kmetijstvom, vrtnarstvom in podobnim. Dala mu bo marsikako izpodbudo za napredek v našem domačem kmetijstvu, ki še čaka svojih znanstvenih in praktičnih reformatorjev.*

Dve povesti Jacka Londona

V «Mali knjižnici», ki jo izdaja SKZ, v Ljubljani, je izšla kot 17. zvezek knjižica ameriškega pripovednika Jacka Londona «Ljubezen do življenja - Činagos». Obe povesti je prevedel Janez Gradišnik. Prva je po svoji snovi in obdelavi kar tipična za Londonovo pripovedovanje: opisuje pot drznega človeka skozi divjine severa. Ta povest je znana in priznana kot ena najboljših kratkih proz avtorja «Martina Edena». V drugi obravnava pisatelj v okviru zanimivega motiva o Kitajcu Ah Coju vprašanje kolonialnega izkoriščanja. Obe prozi sta značilni za Londonovo pripovedno umetnost in bosta našli mnogo hvaležnih bralcev. Ob koncu knjižice je kratek življenjepis Jacka Londona.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Požrtvovalnost uslužbencev TTC v Kopru

Kako je tukajšno delavstvo vse predano delu, naj služi primer uslužbencev telefonske in telegrafske centrale v Kopru.

V noči od 24. do 25. julija, ko je divjala huda nevihta po vsem Primorju preko Reke in Postojne, se je primerilo, da je udarila strela v telefonsko centralo v Kopru. V hipu je bila pretrgana telefonska zveza, saj so še vžgale varovalke in približno 350 parov kabla v višini vsak po 2 metra. Najhujše pa je bil prizadet razdelilnik. Uradnica pri telefonu je brž skočila do gasilcev, ki so prišli z brizgalko in pogasili ogenj.

Tehnično osebje centrale se je brž lotilo popravila in tako je bil v pol ure zopet vzpostavljen delni promet, kar je predvsem zasluga tov. Sosiča, Omahna in Coka. Ti trije so brez vsakih pomislekov takoj in z vso ljubeznijo prijeli za delo, kar je vsekakor hvalevredno.

Seveda ni bilo s tem delom popravljena škoda, ki jo je povzročila strela, temveč je bilo treba popraviti tudi vse ostale linije, ki so bile pokvarjene s tem, da je bil uničen razdelilnik. Delo je trajalo več dni in je bilo zamudno in zapleteno, saj je bilo treba vsako linijo posebej popraviti in jo preizkusiti. Omenjeni trije delavci so delali od 7 zjutraj do polnoči, to je dnevno po 17 ur, tako da je bilo celotno popravilo popolnoma končano šele pred nekaj dnevi. Delali so v delavnici telefonske centrale pod vodstvom upravnika TTC tov. Košele. Glavno pohvalo zasluži predvsem tov. Sosič, ki se je v tem delu pokazal najbolj spretnega, zaslužita pa tudi ostala tovariša Omahen in Čok, ki sta bila ves čas pridna in vestna delavca.

Telefonska zveza je sedaj popravljena in zopet vzpostavljena. To je nov primer, kako se delavci ne ozirajo na delovne ure, ampak so res predani delu, kar je možno samo tam, kjer vlada resnično prava demokracija in ljudska oblast.

„Roxy" v Kopru

Italijanska prosveta iz Trsta bo prihodnji četrtek nastopila v Kopru v gledališču «Ristori» s komedijo «Roxy». Igro je zrežiral tov. Visnovez Raul. Toliko za sedaj v obvestilo, natančnejše poročilo objavimo prihodnji teden.

Diletantski večer v Bujah

V soboto 31. julija se je vršil v Bujah v Ljudskem domu tretji večer diletantov, ki ga je organizirala italijanska prosveta. Program je obsegal 15 točk, v katerih so nastopali harmonikarji, pevci, recitatorji in drugi. Najboljšo točko večera sta podala harmonikarja Beletič Jožef in Rihter Jožef. Občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo programu, je bilo zadovoljno in je izrazilo željo, naj bi se taki večeri še večkrat vršili.

Spremenba odkupne vezane cene za česen (Navodilo št. 13)

Določa se sledeča nova odkupna cena za česen, ki se kupuje po vezanih cenah v krajih, navedenih v našem navodilu št. 11 z dne 15. 7. 48.

Česen suh v vencih ali šopih 40 lir za kg.

Razliko med vezano in odkupno ceno za česen 20 lir za kg, je odvesti v izravnalni fond po obstoječih predpisih.

Gornja cena se prične uvajati dne 6. 8. 1948.

Ta dan preneha veljati cena, objavljena v navodilu št. XI 15.7.48.

Gospodarski odsek — Koper

PRIDNOST NAŠIH PIONIRJEV

V Šole, razstave in telovadni nastopi...

Prejšnji teden je bila v Camporah odprta pionirska razstava, ki je trajala tri dni. Vaščani, kot tudi prebivalci okoliških vasi so z veseljem obiskali to razstavo ter niso štedili s pohvalami nad res izredno pridnostjo in marljivostjo tamkajšnjih pionirjev. Naši najmlajši so razstavili več slik, ročnih del, pletenin itd., ki so zaradi svoje natančne izdelave vzbujali splošno občudovanje.

Lahko rečemo, da se je s to razstavo pričela aktivnost naših pionirjev. Po premoru, ki je trajal nekaj časa po končani šoli, in pa tudi zaradi odhoda premnogih pionirjev na počitniške kolonije, so pionirji pričeli zopet z delom. Otroci, ki so se naužili zraka in sonca, so pridobili na moči, obenem so pa postali seveda tudi bolj živahni in nagajivi, kar najbolj občutijo prav odrasli, ki se morajo z njimi baviti.

Skupina mladincev iz Milj je izjavila na zadnjem sestanku Zveze antifašistične mladine, da bo pričela s poletnim tečajem, na katerem bo poučevala pionirje ter jih pripravljala za prihodnje šolsko leto.

Vprašate se, kako so sprejeli to vest starši in otroci?

Skoraj nepotrebno bi bilo še posebej poudarjati, da so bili starši nadvse zadovoljni s tem predlogom; popolnoma drugačno je bilo stališče pionirjev, ki so takoj dali nove predloge, in sicer tako, da bi namesto aritmetike, zemljepisa in zgodovine poučevali mladinci raje pionirje v plavanju, nogometu itd. Končno so se morali tem predlogom pionirjev vdati tudi mladinci; soglasno so sklenili, da bodo v kratkem izdali nov načrt, ki bo zadovoljil mladince, starše in tudi pionirje.

Se vedno se nadaljujejo z velikim uspehom lutkovne predstave bodisi v slovenskem ali italijanskem jeziku. Pionirji so tako navdušeni nad temi predstavami, da jih starši komaj s silo spravijo domov. Kdo pa ne bi poslušal prelepih zgodbic, ki pritegnejo pozornost tudi odraslih. S takšnim navdušenjem so prisostvovali slovenski otroci lutkovni predstavi v kulturnem krožku «Kraljič», v kateri so jih cele dve ure zabavale razne lutke, med katerimi sta bila najbolj simpatična in priljubljena Mihec in Jakec. Pa tudi v istrskem okrožju so se otroci tako navdušili za lutkovne predstave, da napolnijo dvorano, kadar koli jim pride gostovat pridni harlekin, ki pobije vse sovražnike Rosaure.

Toda, da ne bi mislili, da je s tem tudi končana aktivnost naših najmlajših. Pionirji se pripravljajo tudi s telovadnimi vajami ter mislijo še v tej jeseni prirediti v Dolini ali kje drugje telovadni nastop.

Pionirji se udejstvujejo tudi v umetnosti. Nič kasneje kot pred petimi dnevi so priredili harmonikarji krožka koncert, ki je žel med številnim občinstvom ogromno odobravanje. Kot vse kaže, pa to ne bo zadnji koncert.

Neki pionir nam je javil, da bomo morali kaj več pisati sedaj o aktivnosti pionirjev — torej se pripravlja res velika ofenziva. Mi odgovarjamo, da bomo storili vse, da bodo tudi pionirji zadovoljni, obenem pa jim kličemo: obilo uspeha pri delu!

Iz tržaške kronike

Angloameriška vojaška uprava in FLRJ rešili vprašanje kmetov dvolastnikov

Kmetje naj si preskrbe na svoji občini posestni list, da imajo svoja posestva v Jugoslaviji

Po dolgem prizadevanju Enotnih sindikatov in odločni zahtevi kmetov, ki imajo svoja posestva v onih predelih Jugoslavije, ki so po mirovni pogodbi pripadli k Jugoslaviji, sta vojaška uprava anglo-ameriškega področja in vlada FLRJ, *kot smo že poročali*, dosegli medsebojni sporazum glede vprašanja kmetov dvolastnikov. Na podlagi tega sporazuma bodo lahko kmetje, ki imajo svoja posestva v pasu deset km od meje, dobili dovoljenja za vsakodnevni prehod meje zaradi dela na njihovi zemlji.

Anglo-ameriške vojaške oblasti so postavile v ul. Roma 20 posebni urad za izdajanje dovoljenj za prehod meje STO, ki ga vodi za slovenske kmete dr. Baša. Ob tej priliki opozarjamo vse kmete dvolastnike, da si čim prej preskrbe na svoji občini posestni list, v katerem bo dotična občina potrdila, da ima prošilec v resnici svoja posestva v Jugoslaviji ter obenem označila na njem obseg tega zemljišča. Posestni list pa mora vsak kmet — dvolastnik prinesti osebno, obenem z dvema slikama oziroma z drugimi dokumenti, s katerimi lahko dokaže svoje dvolastništvo, na agrarni inšpektorat v ul. Roma 20, kjer bo dobil še posebno polo, ki jo bo moral izpolniti tudi za ostale člane družine.

Vsem onim posestnikom, ki imajo svoja posestva v bivšem sežanskem, komenskem in hrpeljskem okraju, pa bo potrebne dokumente preskrbela kmetska strokovna zveza sporazumno z agrarnim inšpektoratom. Na agrarnem inšpektoratu v ul. Roma 20 pa se morajo zglasiti čim prej tudi oni dvolastniki, ki imajo že začasna dovoljenja za prehod meje Tržaškega ozemlja, ker bo ta urad posloval le za kratko dobo in si bodo mogli kmetje pozneje le z večjo težavo pridobiti potrebna dovoljenja. Zato naj si kmetje dvolastniki in njihove družine pravočasno preskrbe vse potrebne dokumente, da bodo čim prej dobili dovoljenja za prehod meje na njihova posestva.

S tem odlokom je rešeno eno izmed najvažnejših vprašanj za naše kmete dvolastnike, ki so s skrbjo gledali na to, ali bodo lahko o pravem času spravili domov svoj pridelek. Tako bodo kmetje dvolastniki zopet lahko gnali svojo živino na pašo na gmajne, ki leže onstran začrtane meje. Obenem pa se bodo za zimo preskrbeli s potrebnimi drvmi, ker imajo po večini kmetje, ki sicer prebivajo v anglo-ameriški coni Tržaškega ozemlja, svoje gozdove v Jugoslaviji. Popolnoma naravno je, da bodo jugoslovanske oblasti storile vse potrebno, da se prepreči nepotrebno izsekavanje gozdov ter se tako zaščiti ena največjih naravnih bogastev Jugoslavije.

Čez dva dni bo v Varšavi mednarodna konferenca delovne mladine

Delegati Tržaškega ozemlja bodo obrazložili položaj, v katerem se danes nahaja vsa delovna mladina

Čez dva dni se bo pričela mednarodna konferenca delovne mladine v Varšavi, ki bo največja mladinska manifestacija v tem letu. Več kot 500 delegatov iz vseh držav sveta, ki bodo predstavljali mladinske organizacije, včlanjene v Mednarodni zvezi demokratične mladine, se bo udeležilo te konference, na kateri bodo razpravljali o obupnem položaju, v katerem se nahaja delovna mladina v kolonijah in kapitalističnih državah.

V zadnjih dneh so se vršile v raznih državah pripravljalne konference, na katerih je mladina razpravljala o vseh perečih mladinskih problemih ter je volila svoje delegate, ki jo bodo zastopali na tej konferenci. V Parizu je pripravljalni odbor za to konferenco dokončal še zadnje priprave; vsi članki, fotografije, revije, poročila itd. so bili že poslani v Varšavo; in na podlagi tega gradiva bo delovna mladina skušala rešiti razne problieme.

Tudi mladina Tržaškega ozemlja, kot delovna mladina drugih držav, je v zadnjem času mnogo razpravljala na sejah in sestankih o svojih problemih, o osnovnih delovnih pravicah in o svojih življenjskih problemih. Mladi delavci Sovjetske zveze, kot tudi mladi delavci vseh tistih držav, kjer vlada ljudska demokracija, se bodo udeležili te konference, da bodo s svojimi izkustvi in s svojim znanjem pripomogli k njenemu uspehu; povedali bodo lahko vsej ostali mladini, kako živi pri njih delavec, ki uživa vse socialne, gospodarske in politične pravice, za katere dosego se morajo delavci vsega ostalega sveta še vedno boriti.

Tudi tržaški delegati bodo lahko pokazali svoja izkustva, ki so jih priborili v vsakdanji borbi in z žrtvami. S seboj bodo vzeli tudi «Izjavo o pravicah delovne mladine», ki jo je odobril kongres delovne mladine Tržaškega ozemlja; obenem pa bodo z raznimi podatki o številu brezposelnih, o naraščanju prostitucije in o širjenju zločinstva, pokazali ostali delovni mladini, kakšno je resnično stanje, v katerem se danes nahaja delovna mladina Tržaškega ozemlja. In vse te probleme bodo skupno pregledali vsi delegati na tej konferenci, razpravljali bodo o njih ter jim skušali najti pravilne rešitve.

Dolžnost naše mladine pa je čim bolj popularizirati pomen te mednarodne konference delovne mladine; glavno geslo te konference ki bo vodilo vso delovno mladino v borbi za njene pravice, pa bo: «Mladina združi se! Skupno se bori za mir in za boljšo bodočnost!»

Slovenskemu književniku dr. Vladimirju Bartolu in tovarišici iskreno čestitamo ob rojstvu drugega sina.

Na Triglav!

15. t. m. VSI TRŽAŠKI PLANINCI NA TRIGLAV, NA NAJVIŠJI VRH JULIJSKIH ALP IN K OTVORITVI TRŽAŠKE KOČE NA SEDLU DOLIC, ODHOD V SOBOTO 14. 8. OB 14 URI IZ UL. FABIO SEVERO. VPISOVANJE V UL. F. FILZI 10, I. PRI SLOVENSKEM GOSPODARSKEM ZDRUŽENJU VSAK DAN OD 17 DO 20 URE IN V CEVLJARNI GEC V ROJANU NA TRGU TRA I RIVI 3, - DO ČETRTKA 5 AVGUSTA.

Slovensko-hrvatska prosvetna zveza

POZIVA VSA DRUŠTVA, DA 29. t. m. NE PRIREJAJO NIKAKIH VESELIC ALI PROSLAV, KER PROSLAVLJA PROSVETNO DRUŠTVO «VODNIK» V DOLINI 70-LETNICO SVOJEGA OBSTOJA IN 70-LETNICO PRVEGA TABORA NA TRŽAŠKEM.

POZIVAMO VSE PEVSKE ZBORE, DA SE PRIJAVIJO K UDELEŽBI.

Sporočilo univerze

Na razpolago je pet študijskih podpor po 40 tisoč lir študentom, ki bodo posečali univerzo v akademskem letu 1948—49. Dijaki, ki reflektirajo na imenovane podpore morajo predložiti prošnjo splošnemu poslovnemu uradu univerze do 15. t. m.

Nova posojila v Šmarjah za zadružni dom

Posojila, namenjena v sklad zadružnega doma v Šmarjah, iz dneva v dan uspešno naraščajo. Do sedaj so od razpisane vsote 1,100.000 lir dosegli 51%; lahko rečemo, da ni kmeta, ki ne bi prispeval v ta sklad.

Tudi prostovoljno delo ne zaostaja. Ustanovljena je sektorska mladinska brigada, ki pomaga pri gradnji tega doma. Mladinski bataljon iz Šmarij in Grintovca je pokazal lepe uspehe. Do sedaj se je najbolj odlikovala I. četa, ki je sestavljena samo iz Šmarčanov pod vodstvom Palčiča Avgusta.

K včerajšnjemu seznamu članov, ki so se obvezali dati posojilo, dodajamo sedaj nove: obveznice po 10.000 lir so podpisali Pribac Anton, Ravaliko Marij, Hrvatin Lazar, Savarin Ivan, Markežič Anton, Pučer Emil; po 9.500 lir Benčič Milka; po 7.000 lir Babuder Rudolf; 6.000 Beržan Jolanda; po 5.500 Glavina Josip hiš. štev. 112; po 5.000 lir Hrvatin Franc, Favento Anton, Glavina Josip, štev. 56 in Glavina Josip hiš. štev. 55, Hrvatin Franc, Glavina Ana hiš. štev. 6, Prodan Marija, Glavina Anton hiš. štev. 36, Hrvatin Karel, Savarin Karel, Hrvatin Josip, Hrvatin Emil, Glavina Anton, Glavina Emil, Glavina Josip, Savarin Jordan, Markežič Jakob, Savarin Josip, Hrvatin Franc. Po 3.000 Glavina Matija, Hrvatin Anton, Glavina Slavko, Pribac Anton, Savarin Ivan, Glavina Ivan, Markežič Peter; po 2.000 lir Hrvatin Josip hiš. št. 62; po 1000 lir Hrvatin Lazar hiš. št. 176 Glavina Ivan, Morgan Alojz, Maršič Anton; po 500 lir Glavina Avgust, Savarin Ivan.

Skupno je bilo nabrano v drugem dnevu posojila za 213.000 lir ki kaže lep uspeh in daje Šmarčanom vse priznanje za pravilno razumevanje potrebe po zadružnem domu.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za sirote padlih partizanov daruje družina L. 500 lir.

OBČNI ZBOR TISKARJEV

Občni zbor tiskarjev. — Danes ob v ul. Trento 3. občni zbor tiskarjev s temo «Plačilna rivalutacija».

KINO

FENICE: Zaprto.
SUPERCINEMA: «Peklensko izzivanje», L. Darnell.
FILODRAMMATICO: «Škandal v Filadelfiji», G. Grant.
ITALIA: «Hellzapoppin», Olsen in Johnson.
ALABARDA: «Uničevalec», A. Jeffreys.
IMPERO: «Paisà».
VIALE: «Našel sem zvezdo», T. Power
MASSIMO: «Zamotani položaj», G. Rogers.
GARIBALDI: «Deževje prihaja», T. Power.
NOVO CINE: «Nevidna žena», V. Bruce.
KINO OB MORJU: «Med ljudmi».
SAVONA: «Ponos Ambersonovih», J. Cotten.
IDEALE: «Maščevalni jezdec», C. Bennet.
MARCONI: «Senca dvoma», T. Wright
RADIO: «Povratek nevidnega moža».
VITTORIA: «Veseli mornarji», L. Ball
VENEZIA: «Mogoče si ti ljubezen».
KINO SKEDENJ: «Polžaste stopnice», G. Brent.
ROSSETTI: «Tour de France 1948», in «Boksarsko srečanje Joe Louis - Walcott».
AZZURRO: «Potepuh», C. Chaplin.

KOLEDAR

Petek 6. avgusta
Vlasta, Bogo
Sonce vzhaja ob 4.54, zahaja ob 19.27. Dolžina dneva 14.33.
Sonce vzhaja ob 6.06, zahaja ob 20.41.
Jutri 7. avgusta
Vidojka, Skolja

SPOMINSKI DNEVI:

1905 je umrl Anton Ažbe, slovenski slikar. Umrl je 30.V.1862.
1941 je bila ustanovljena XV. mejeviška brigada.

IZLETI

Planinsko društvo v Trstu organizira 1 - 3 tedenska letovanja v Bovcu. Odhodi so vsako soboto ob 12 uri iz ul. F. Severo. Sprejemamo prijave za V. skupino, ki bo odpotovala 21. t. m. Pojasnila in vpisovanje v trgovini Nadiška Marcella, ul. Giuliani 13.

Cene za penzije in hotelske sode

Urad za cene pri gospodarskem odseku okrajnega ljudskega odbora izdaja na podlagi dopisa št. g-c, 98-3 z dne 26.7.48 urada za cene pri okrožnem ljudskem odboru za Istro sledeče najvišje cene za dnevne penzije po osebi in za hotelske sobe za vse področje koprskega okraja.

Cena za dnevno penzijo za osebo v gostinskem obratu I. razreda znaša 750 do 850 lir.

Cena za dnevno penzijo za osebo v gostinskem obratu II. razreda znaša 500 do 650 lir.

Cena za dnevno penzijo za osebo v gostinskem obratu III. razreda znaša 400 do 450 lir.

Otroci, ki zasedajo normalno posteljo, plačajo polno penzijsko ceno, če pa zasedajo pomožno ležišče (otročka postelja, divan in sličnо), ali če spijo pri starših, plačajo: otroci izpod 10 let samo 70% normalne penzijske cene. Otroci izpod 4 let, ki spijo pri starših, plačajo samo prehrano po dogovoru.

Navedene penzijske cene veljajo, če gost biva in se hrani v penziji do 5 dni. Pri bivanju nad 5 dni se cena zniža za 15% od določene cene.

Dnevna penzija obsega sledeče storitve: nastanitev (postelja), 3 glavne obroke hrane (zajtrk, kosilo in večerja brez pijač). Malice dopoldanske ali popoldanske, sadje, pijače ali podobno se plačajo posebej. Poleg cene za dnevno penzijo gost ne plača nikakih taks ali pristojbin. Gost plača le pristojbine za potrebne tisovne prijavnice, turistično potrošniško nakaznico in podobno.

Cene za hotelske sobe:

I.	kategorija	1	postelja	200 lir
I.	»	2	»	340 »
II.	»	1	»	160 »
II.	»	2	»	260 »
III.	»	1	»	120 »
III.	»	2	»	180 »

Cene se razumejo za enkratno prenočišče (1 noč).

Otroci, ki zasedajo normalno posteljo, plačajo polno ceno za posteljo, če pa zasedajo pomožno ležišče (otroško posteljo, divan itd.), ali če spijo pri starših plačajo: otroci izpod 10 let 70% normalne cene za posteljo. Otroci izpod 4 let, ki spijo pri starših, ne plačajo postelje.

Navedene hotelske cene veljajo, če gost biva v hotelu do 5 dni; pri bivanju nad 5 dni se cena zniža za 25% od določene cene za posteljo.

Poleg cene za posteljo gost ne plača nikakih taks ali pristojbin; gost plača le pristojbine za potrebne tiskovine prijavnic in podobno.

Gornje cene veljajo od ure najema sobe do poslednjega dne do 12. Gostom, ki ne odjavijo sobe do 12, se zaračuna postelja tudi za naslednjo noč.

Penzijske in hotelske cene so maksimirane in ne smejo biti zvišane v nobenem primeru, smejo pa biti nižje. Za povišanje navedenih cen je pooblaščen samo tukajšnji gospodarski odsek.

Prekoračenje cen je kaznivo. Z dnem ko stopi v veljavo ta cenik, prenehajo veljati vsi prejšnji ceniki.

Ta cenik stopi v veljavo takoj. Mestni in krajevni ljudski odbori morajo obvestiti o gornjem vsa gostinska podjetja v svojem območju.

Gospodarski odsek — Koper

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tržaški tiskarski zavod

Športno igrišče pri Sv. Ivanu
Trst - Ul. R. Sanzio - Tramvaj št. 2, 3, 7, 9

Jutri 7. avgusta
bo ob 21 predstava
največjega evropskega cirkusa
FRANCOSKI CIRKUS
bratov
AMAR
ki je imel triumfalen uspeh po vseh večjih mestih Italije
Predstave samo nekaj dni
Z IZREDNIM SPOREDOM
Skupina opic šimpanzov, ki so najbolj izvežbane, tvorijo edinstveno, svetovno atrakcijo
Skupina 12 severnih belih medvedov - Levi z gorovja Atlas - Velikanski sloni
55 konj
15 MEDNARODNIH ATRAKCIJ
PRODAJA VSTOPNIC PRI CIRKUŠKI BLAGAJNI
ŽIVALI SO VEDNO NA OGLED

OBMORSKO KOPALIŠČE
Sv. NIKOLAJ
OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH
ODHODI S POMOLA RIBARNICE V TRSTU, (legalna ura): 7.30, 8.15, 9.00, 10.15, 11.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.15, 14.45 in 15.00.
ODHODI IZ SV. NIKOLAJA V TRST (legalna ura): 9.15, 9.50, 12.00, 12.45, 13.15, 17.30, 18.40, 19.00, 19.30, 19.40, 20.40, 21.15, 21.30, 21.40. Vozijo parniki «Itala», «Vettor Pisani», «Trieste», motorna jadrnica «Levante»).
Cene kombiniranih voznih listkov (vožnja tja, kopališče in vožnja nazaj): ob NEDELJAH IN PRAZNIKIH za odrasle 180 — lir, za otroke od 3 do 10 let 120.— lir.
URNIK OB DELAVNIKIH
ODHODI S POMOLA RIBARNICE V TRSTU, (legalna ura). Motorna jadrnica «Levante», parnik «Vettor Pisani». Povratek s parnikom «Itala»: 8.30, 10.30, 11.15, 14.00, 14.45.
ODHODI IZ SV. NIKOLAJA V TRST (legalna ura): 9.30, 12.35, 16.00, 19.20, 19.45, 21.30 po potrebi.
Cene kombiniranih voznih listkov (vožnja tja, kopališče in vožnja nazaj): z motorno jadrnico «Levante» 160.—, 100.— lir, s parnikom 180.—, 120.— lir.

Fizkultura

Izidi predvčerajšnjih olimpijskih tekmovanj

Predvčerajšnji dan je bilo na 14 olimpijskih igrah v Londonu spet polno zanimivih dogodkov. Jugoslovanski tekmovalci se na tekmovanjih predvčerajšnjega dne niso mogli uspešno uveljaviti. Ostali atleti pa so dosegli spet nekaj novih olimpijskih rekordov, izboljšan pa je bil tudi svetovni rekord za ženske v teku na 80 m z zaprekami, ki ga je postavila holandska tekmovalka Blankers Koen s časom 11.2 sekunde. Veliko presenečenje je bila nadalje prepričevalna zmaga švedskega kapitana Gruta v modernem petoboju. Postavil je nov olimpijski rekord s 16 točkami in zasedel prvo mesto v jahanju, sabljanju in plavanju. Včerajšnjemu tekmovanju sta prisostvovala tudi angleški kralj in kraljica. Izmed rezultatov navajamo naslednje:

MOŠKI

Met kopja: 1. Rautavala (Finska) 69.77 m. 2. Seimora (ZDA) 67.76 m. 3. Varszeghi (Madžarska) 67.03. Jugoslovan Mirko Vujačič se je plasiral v finalno tekmovanje, toda med šestorico najboljših se ni utegnil kvalificirati.

V teku na 110 m z zaprekami je prvoplasirani Američan Porter s časom 13.9 postavil nov olimpijski rekord. Drugi in tretji sta bila z enakim časom 14.1 Američana Scott in Dickson.

V plavanju na 400 m je zmagal Wint v novem olimpijskem rekordu 4:41. Za njim so se plasirali Mac Lean (Jamajka), Marshal (Avstralija), Kadas (Madžarska), Janny (Francija) in drugi.

V hoji na 10 km je zmagal Sved Mikaelson v novem olimpijskem rekordu 45:03 minute pred Churchillom s časom 46:26.4.

ŽENSKE

Najbolj zanimiva točka je bila tek *na 80 m v zaprekami*. V tej disciplini je zmagala Holandka Blankers Koen, ki je za spoznanje prehitela Angležinjo Gardnerjevo. Cas obeh so izmerili 11.2 sekunde, kar je nov svetovni rekord. Tretje mesto je zasedla zastopnica Avstralije s časom 11.4 sek.

V metu krogle je zasedla prvo mesto Otermayerjeva (Francija) s 13.85 metrov. Na drugo mesto se je plasirala Italijanka Picinini s 13.09, na tretje pa Avstralka Schaefferjeva z metom 13.08. V finale se je plasirala tudi Jugoslovanka Radosavljevičeva.

V skoku v daljavo je zmagala Madžarka Gyarmati s 5.69 m.

Nov olimpijski rekord je bil postavljen v plavanju 4 krat 100 m. Danska štafeta pa je rekord obdržala samo 10 minut, ker so ga že v naslednjem predteku izboljšale Holandke.

V plavanju na 100 m si je prvo mesto priborila Andersenova (Danska) s časom 1:06,3, na drugem mestu je Curtissova (ZDA) 1:06,5, na tretjem pa Vaessen (Holandska) 1:07.6.

Waterpolo: Predsinočno waterpolo z Madžari je jugoslovanska reprezentanca izgubila z rezultatom 3:1. Madžari so že v prvem polčasu imeli prednost dveh golov, česar naše moštvo po odmoru ni moglo več nadoknaditi.

V ostalih tekmah je Švedska premagala Ameriko 7:0, Španija pa Indijo 5:1, Egipt - Francija 3:3, Belgija - Svedska 1:1, Nizozemska - Španija 5:2, Italija - Egipt 5:1.

Včerajšnji izidi olimpijskih iger

Zmaga Jugoslavije in poraz Italije v nogometu

Po krasnem uspehu jugoslovanskega metalca kladiva Gubijana, ki je osvojil srebrno kolajno, ter po lepih uspehih plavalcev, nogometašev in waterpolistov, potem Vujačiča v metu kopja in Radosavljevičeve, ki je v metu krogle dosegla šesto mesto, je dosegel nov uspeh jugoslovanski tekač Segedin, ki je v teku na 3.000 m čez zapreke dosegel v finalu šesto mesto s časom 9:20.4. Pred njim so bili: 1. Sjoestrand (Svedska) 9:04.6; 2. Elmseter (Svedska) 9:8.2; 3. Hagstroem (Švedska) 9:11.8; 4. Guyodo (Francija) 9:13.6; 5. Siltaloppi (Finska) 9:19.6.

400 m: 1. Wint (Jamajka) 46.2 (izenačen olimpijski rekord); 2. Mac Kenley (Jamajka) 46.4; 3. Whitfield (ZDA) 46.9; 4. Bolen (ZDA) 47.2; 5. Curotta (Avstralija) 47.9; 6. Guida (ZDA) 50.2.

Waterpolo: Italija:Francija 5:2; Belgija:Španija 4:1; Holandska: Svedska 5:3.

V veslaških tekmah je jugoslovanska dvojica s krmarjem v predtekmovanju v svoji skupini zmagala, potem ko je pustila za seboj Angleže in Amerikance.

V četrtfinalu *je jugoslovanska nogometna reprezentanca premagala turško moštvo s 3:1* in se je tako plasirala v semifinale. Italijani, ki so po zmagi nad ZDA (9:0) po tihem upali, da bodo mogoče prišli tudi v finale, so izgubili z Dansko (5:3). V semifinalu bosta igrali še Svedska, ki je premagala Korejo z 12:0, in Anglija, ki ji je podlegla Francija z 1:0.

Plavanje 100 m hrbtno ženske: 1. Harup (Danska) 1:14.4; 2. Zemmerman (ZDA) 1:16; 3. Davies (Avstralija) 1:16.7; 4. Ilona Novak (Madžarska) 1:18.4.

TRŽAŠKI KOLESARJI V TUJINI

Kolesarski tek okoli Romanje

Pred kratkim se je v Italiji pod vodstvom Italijanske zveze ljudskega športa začel kolesarski tek okoli Romanje (Giro della Romagna), pri katerem sodelujejo tudi tržaški kolesarji Sosič, Bartoli, Čok, Rinaldi in Piazza. Poleg Italijanov in Tržačanov sodeluje tudi veliko število švicarskih in francoskih kolesarjev. Po prvi etapi je zmagal Italijan Brini, medtem ko je imel Sosič smolo ter je zasedel zaradi defekta na kolesu sedmo mesto, čeprav je skozi vso tekmo bil na prvih mestih.

V drugi etapi iz Ravenne do Cervie (99.300 km) je zopet zmagal Italijan Monti, medtem ko sta Bartoli in Čok prišla na cilj z istim časom zmagovalca.

Kakor smo že zgoraj javili, sodelujejo na tej tekmi najboljši amaterji